

Εφετείο Πειραιά: 897/1990

Πηγή: Ε.Ν.Δ. 18/1990 σελ. 466

Ναυτεργατικό ατύχημα. Εφαρμοστέο το κατ' άρθρ. 25 Α.Κ. δίκαιο της σύμβ. ναυτολογήσεως. Αποζημίωση για μερική διαρκή ανικανότητα. Υπολογισμός.

Εμπίπτουν στη ρύθμιση του άρθρ. 25 Α.Κ. τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις από ναυτεργατικό ατύχημα και διέπονται από το δίκαιο που ρυθμίζει τη σύμβαση ναυτολογήσεως. Ατύχημα ναυτικού σε πλοίο ελληνικής σημαίας σε αλλοδαπό λιμάνι. Εφαρμογή ελληνικού δικαίου ως αρμόζοντας στη σύμβαση ναυτολογήσεως κατ' άρθρ. 25 Α.Κ.

Μερική διαρκής ανικανότητα ναυτικού κατά 30%. Υπολογισμός αποζημίωσης κατ' άρθρ. 3 παρ. 2 και 4, ν. 551/1915. πραγματική και πλασματική αντιμισθία του πριν το ατύχημα έτους, όταν δεν ασχολήθηκε ο ναυτικός καθόλη τη διάρκειά του. Η αποζημίωση καταβάλλεται για μια μόνο από τις περιπτώσεις του άρθρ. 3 του ν. 551/1915. Δεν είναι δυνατή η αθροιστική επιδίκαση αποζημίωσης για ολική η μερική διαρκή ανικανότητα. Σωρευτική αξίωση παροχών άρθρ. 66 ΚΙΝΔ και ν. 551/1915. χρηματική ικανοποίηση. Προϋποθέτει πταίσμα της πλοιοκτήτριας ή τω προστημένων της.

Πρόεδρος: Γ. ΒΕΛΛΗΣ

Εισηγητής: Κ. ΠΑΠΑΛΑΚΗΣ

Δικηγόροι: Γ. Θεοχαρίδης, Ν. Δόμβρος.

Επειδή η ειδική ευθύνη του εργοδότη από εργατικό ατύχημα εντάσσεται στο πλαίσιο των εργατικών συμβατικών ενοχών και δεν έχει χαρακτήρα ευθύνης από αδίκημα ή οιονές αδίκημα. Και τούτο γιατί το εργατικό ατύχημα, ως ζημιογόνο περιστατικό εκδηλώνεται κατά την εκτέλεση ή εξ αφορμής της εργασίας και έχει ως αναγκαία προϋπόθεση την ύπαρξη συμβάσεως εργασίας ή έστω απλής εργασιακής σχέσεως, εξαιτίας της οποίας επιβάλλονται στον εργοδότη ιδιαιτέρως υποχρεώσεις για τα ατυχήματα των εργαζομένων, από μόνο το λόγο ότι εκμεταλλεύεται την εργασία τους, ανεξάρτητα δε από την ύπαρξη υπαιτιότητας. Συνεπώς η ευθύνη του εργοδότη για το εργατικό ατύχημα εμφανίζεται ως συνέπεια της συμβάσεως ή της σχέσεως εργασίας χωρίς την οποία δεν νοείται εργατικό ατύχημα, και επομένως δεν μπορεί να γίνει λόγος για υποχρεώσεις του εργοδότη απ' αυτό, χωρίς την ύπαρξη τέτοιας σχέσεως. Κατ' ακολουθία στην έννοια "ενοχές από σύμβαση" του άρθρου 25 ΑΚ περιλαμβάνονται όλα τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μερών που πηγάζουν από τη μεταξύ τους σύμβαση ή προϋποθέτουν την ύπαρξη της συμβάσεως αυτής. Εμπίπτουν επομένως στη ρύθμιση του άρθρου αυτού (25 ΑΚ) και τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις από εργατικό ατύχημα και διέπονται από το δίκαιο που ρυθμίζει τη σχετική σύμβαση (Εφ. Πειρ. 1673/88 ΕΝΔ 17.186, Βενάρδου το Δικ. Ναυτικής Εργασίας σελ. 96 σημ. 156). Στην προκειμένη περίπτωση ο ενάγων με την ένδικη αγωγή του ισχυρίστηκε ότι με σύμβαση ναυτικής εργασίας, που συνήψε στον Πειραιά με την εναγομένη αλλοδαπή πλοιοκτήτρια εταιρεία ναυτολογήθηκε στις 12-1-87 ως ανθυποπλοίαρχος στο υπό Κυπριακή σημαία πλοίο "G" και ότι υπηρέτησε σ' αυτό μέχρι 8-5- 1987, οπότε απολύθηκε λόγω ατυχήματος, που έπαθε κατά την εκτέλεση της εργασίας του, στο λιμάνι της Κοσταρίκα, και ότι συνέπεια του ατυχήματος αυτού έγινε ανίκανος για την άσκηση του ναυτικού επαγγέλματος ή άλλου κοινωνικού ισοδυνάμου.

Με βάση το ως άνω ιστορικό ζήτησε να του επιδικάσουν τα αναφερόμενα στην αγωγή ποσά, κυρίως μεν λόγω παράβασης κανονισμών και όρων ασφαλείας των εργαζομένων, επικουρικά δε ως αποζημίωση λόγω του ατυχήματος, καθώς και για νοσηλεία, μισθούς ασθενείας και χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης. Η εκκαλουμένη απόφαση έκρινε ως εφαρμοστέο στην ένδικη διαφορά μεταξύ του ενάγοντος και των εναγομένων για αποζημίωση από εργατικό ατύχημα το δίκαιο της Κοσταρίκα. Κατά το άρθρο 26 ΑΚ δηλαδή ως δίκαιο του τόπου στον οποίο έγινε το ατύχημα.

Στην κρινόμενη όμως περίπτωση με βάση το ρητό όρο της έγγραφης σύμβασης, αυτού διέπεται από το Ελληνικό δίκαιο (άρθρο 25 ΑΚ).

Επομένως, σύμφωνα και με τα αναφερθέντα στην μείζονα πρόταση, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που γεννήθηκαν από το εργατικό ατύχημα, που συνέβη στον εκκαλούντα κατά την εκτέλεση της συμβάσεως ναυτικής εργασίας ρυθμίζονται από το ίδιο δίκαιο δηλαδή το ν. 551/1915 στο σύνολό τους. Κατ' ακολουθία η εκκαλουμένη απόφαση που δέχτηκε την εφαρμογή του δικαίου της Κοσταρική και απέρριψε την αγωγή, εσφαλμένα αποφάνθηκε, και πρέπει κατά παραδοχή σχετικού λόγου της έφεσης ως βάσιμου να εξαφανιστεί και στη συνέχεια να κρατηθεί η υπόθεση στο δικαστήριο τούτο για εκδίκαση (άρθρ. 535 παρ. 1 ΚΠολΔ) και να ερευνηθεί η υπό κρίση αγωγή ως προς το νόμο και ουσία βάσιμό της. Επειδή, ...αποδείχτηκαν τα ακόλουθα: Με σύμβαση ναυτικής εργασίας, που κατάρτισε ο ενάγων στις 12-1-1987 με την δεύτερη εναγομένη, που ενεργούσε ως εκπρόσωπος της πρώτης εναγομένης και αλλοδαπής εταιρείας, ναυτολογήθηκε στο πλοίο της τελευταίας "G" τόννων DW 9388, με την ειδικότητα του ανθυπλοίαρχου και υπηρέτησε σ' αυτό μέχρι 8-5-1987, οπότε και απολύθηκε στο λιμάνι...των ΗΠΑ. Στις 3-5-1987, και ώρα II νυχτερινή ενώ το πλοίο βρισκόταν στο λιμάνι της COSTA RICA και φόρτωνε, ο ενάγων στην προσπάθειά του να κλείσει μια μπανανόπορτα του Νο 1 αμπαριού διαστάσεων 2 X 3 μέτρα, που ήταν μεγάλου βάρους, έπεσε με την πλάτη προς το δάπεδο του αμπαριού με συνέπεια τον τραυματισμό του σε διάφορα σημεία του σώματός του, κυρίως δε στον αυχένα. Ολίγες ώρες μετά τον τραυματισμό και αφού η φόρτωση περατώθηκε, το πλοίο απέπλευσε για το ...των ΗΠΑ. Εν τω μεταξύ ο ενάγων, ένοιωθε δυνατούς πόνους και βγήκε ελεύθερος υπηρεσίας προκειμένου να εξεταστεί από γιατρούς στο πρώτο λιμάνι προσέγγισης. Πράγματι μετά την άφιξη του πλοίου στο παραπάνω λιμάνι εξετάστηκε από γιατρό του Νοσοκομείου της πόλεως, όπου διαπιστώθηκε ότι από την πτώση που είχε υποστεί α) κάταγμα της σκανθώδους αποφύσεως του βου αυχενικού σπονδύλου, β) συμπιεστικό κάταγμα του σώματος του 5ου αυχενικού σπόνδυλου και γ) νευρίτιδα, τραυματικής αιτιολογίας, του βραχιόνιου πλέγματος του αριστερού άνω άκρου.

Για την αντιμετώπιση των ως άνω τραυμάτων οι αμερικανοί γιατροί τοποθέτησαν στον αυχένα ειδικό κολάρο και συνέστησαν αποχή από την εργασία. Την ίδια ημέρα ο ενάγων απολύθηκε λόγω του τραυματισμού του...Επίσης αποδείχτηκε ότι ο ανωτέρω τραυματισμός του είχε ως αποτέλεσμα να καταστεί ο ενάγων για πέντε (5) μήνες ολικά ανίκανος και στη συνέχεια η ανικανότητά του να διαμορφωθεί σε διαρκή μερική κατά το ποσοστό 30% για την άσκηση του ναυτικού επαγγέλματος καθώς και παντός άλλου κοινωνικού και οικονομικού ισοδύναμου επαγγέλματος (βλ. την έκθεση πραγματογνωμοσύνης). Έτσι, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, υπάρχει περίπτωση εργατικού ατυχήματος κατά την έννοια του άρθρου 1 του κ.ν. 551/1915, αφού η εν λόγω πάθηση προκλήθηκε από βίαια και αιφνίδια ενέργεια εξωτερικού αιτίου δηλαδή από ξένο προς την οργανική σύστασή του περιστατικό κατά την εκτέλεση της εργασίας του.

Επειδή, από τις διατάξεις του άρθρου 3 του ν. 551/1915 συνάγεται ότι η οριζόμενη αποζημίωση καταβάλλεται για μια μόνο από τις προβλεπόμενες περιπτώσεις δηλαδή α) του θανάτου του παθόντος β) της πλήρους διαρκούς ανικανότητας γ) της μερικής διάρκειας και δ) της μερικής πρόσκαιρης.

Έτσι δεν είναι δυνατή η αθροιστική επιδίκαση αποζημίωσης για πρόσκαιρη ολική ανικανότητα και μερική διαρκή ανικανότητα. Στην περίπτωση αυτή ο παθών θα λάβει αποζημίωση για μερική διαρκή ανικανότητα, καθώς αυτή τελικά διαμορφώθηκε. (Εφ Πειρ. 1180/81).

Περαιτέρω, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 3 παρ. 2 και 4 του ίδιου νόμου (551/15) στη μερική διαρκή ανικανότητα του παθόντος μισθωτή η οφειλόμενη αποζημίωση αποτελεί το εξαπλάσιο του ποσού κατά το οποίο ελαττώθηκε η μπορεί να ελαττωθεί το εύλογο εισόδημα του παθόντος, όχι όμως ολιγότερη από τις 30.000 δραχμές. Επί μειώσεως, που υπερβαίνει τις 100.000 δρχ., τότε προστίθεται στο ποσό των 100.000 δρχ. το 1/4 της υπέρβασης. Για τον καθορισμό της αποζημίωσης, το μεν έτος υπολογίζεται πλήρες, ο δε μισθός είναι ίσος προς την αντιμισθία, που έλαβε ο μισθωτός κατά τους δώδεκα μήνες προ του ατυχήματος. Στην περίπτωση που ο παθών απασχολήθηκε λιγότερο από δώδεκα μήνες πριν από το ατύχημα, τότε ως βάση για τον υπολογισμό της αποζημίωσης λαμβάνεται η πραγματική αντιμισθία, που πήρε, αυξημένη κατά το ποσό την αντιμισθίας ην οποία κατά το υπόλοιπο χρονικό διάστημα για τη συμπλήρωση του δωδεκαμήνου, μπορούσε αυτός να

εισπράξει με βάση τη μέση αντιμισθία των μισθωτών της ίδιας κατηγορίας, και υπό τους αυτούς όρους εργασίας (ΑΠ 196/73 ΝοΒ 21-337). Στην προκειμένη περίπτωση ο ενάγων, που ναυτολογήθηκε στις 13-1-1987 με την ειδικότητα του ανθυποπλοίαρχου υπέστη ατύχημα στις 3-5-87 και έτσι συμπλήρωσε υπηρεσιακή απασχόληση στο πλοίο μέχρι την ημέρα της απόλυσης (8-5-87) 3 μήνες και 25 ημέρες. Η πραγματική αντιμισθία, την οποία έλαβε ο ενάγων μέχρι 8-5-87, ανέρχεται σε 677.583 δραχμές (βλ. σύμβαση ναυτολόγησης - Δεν προσκομίζονται όλοι οι μισθοδοτικοί λογαριασμοί). Κατά τα υπόλοιπα χρονικά διαστήματα ο ενάγων μπορούσε με βάση τα ως άνω κριτήρια να λάβει τα ακόλουθα χρηματικά ποσά: α) δρχ. β. μ. 7610 β) Επ.Κυρ. 15754 γ) τροφ. + άδεια 26245 δ) υπερωρίες 51480 και ε) επιμίσθιο (BONUS) δρχ. 18070 τα οποία σύμφωνα με την κοινή πείρα και τις κρατούσες συναλλακτικές συνθήκες θα καταβάλλονταν σε άλλο ανθυποπλοίαρχο και συνολικά 183.159 το μήνα δρχ. και για όλο το διάστημα για τη συμπλήρωση του 12μήνου 1.520.272 δρχ. Έτσι το σύνολο της πραγματικής και πλασματικής αντιμισθίας για ένα χρόνο ανέρχεται σε 2.197.855 δραχμές, και επομένως το ποσό κατά το οποίο μειώθηκε το συνολικό εισόδημα του ανέρχεται σε 659.366 δρχ. (2.197.855 X 30%). Ενόψει δε του ότι το εξαπλάσιο του εν λόγω ποσού (659.366 X 6 = 3.956.196) υπερβαίνει τις 100.000 δρχ. η οφειλόμενη αποζημίωση ανέρχεται στις 1.089.046 δρχ. (δηλαδή 100.000 συν 1/4 X 3.956.196 δρχ.).

Επειδή, κατά το άρθρο 66 του ΚΙΝΔ, όπως ερμηνεύθηκε με τη διάταξη του άρθρου 19 αν. 373/1968 και στο ατύχημα ο ναυτικός εφόσον η σύμβαση ναυτολόγησης λυθεί λόγω ασθένειας, νοσηλεύεται εκτός του πλοίου και δικαιούται πέρα από την αποζημίωση του ν. 551/1915, και τα νοσήλεια καθώς και στο μισθό όσο διαρκεί η ασθένεια, όχι όμως περισσότερο από τέσσερις μήνες. Στην προκειμένη περίπτωση, από τα ως άνω αποδεικτικά στοιχεία αποδείχθηκε ότι συνεπεία του ατυχήματος λύθηκε η ένδικη σύμβαση ναυτολόγησης λόγω ασθένειας και ο ενάγων νοσηλεύτηκε περισσότερο από ένα τετράμηνο με δαπάνες της πλοιοκτήτριας. Επομένως δικαιούται μόνο σε μισθούς τεσσάρων μηνών, που ανέρχονται συνολικά κατά τον κρίσιμο χρόνο σε 349.456 δρχ. (β.μ. 71610 + επ. Κυρ. 15754 + 87364 X 4). Έναντι του ποσού αυτού έχουν καταβληθεί 310.000 δρχ. (βλ. αποδείξεις) και μένει οφειλόμενο υπόλοιπο 394456 δρχ. Τέλος, καθώς προαναφέρθηκε, το ως άνω ατύχημα οφειλόταν στα προεκτεθέντα περιστατικά, τα οποία δεν μπορούν να αποδοθούν σε πταίσμα της πλοιοκτήτριας ή των προστηθέντων υπ' αυτής προσώπων. Επομένως δεν υπάρχει αξίωση για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης και η αγωγή κατά το κεφάλαιο αυτό πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη. Μετά από όλα αυτά η αγωγή είναι βάσιμη για το συνολικό ποσό των 1.128.502 δρχ. (1.089.046 συν 39456) και πρέπει να γίνει δεκτή εν μέρει με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής και μέχρι την εξόφληση.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Βλ. σύμφωνα με την άποψη της παραπάνω απόφασης για την εφαρμογή του κατ' άρθ. 25 Α.Κ. δικαίου τα συμβ. Ναυτολόγησης και στο ναυτεργ. Ατύχημα και ΕΠ 1673/88, 557/88 37/89 ΕΝΔ 17.186, 311 και 398 σημ. 400. Η άποψη αυτή φαίνεται ότι τελικά επικράτησε παρόλο που εξακολουθεί να προβληματίζει τη νομολογία, όπως φαίνεται και από την αμέσως παρακάτω ΕΠ 1368/90 η οποία δέχεται ότι εφαρμόζεται το κατ' άρθρ. 26 Α.Κ. δίκαιο του ατυχήματος ως αδικήματος και τούτου. Βλ. και ΜΠΠ 1576/88 ΕΝΔ 17.135.